

Congregació
de l'Oratori

de **Sant Felip Neri**
de **Palma**

Museu
guia de visita

català

**Benvinguts al Museu de la Congregació de l'Oratori
de Sant Felip Neri de Palma.**

En la present guia trobareu informació sobre la història, les activitats de la Congregació i una relació descriptiva dels diferents objectes distribuïts en vitrines i al llarg de l'espai expositiu.

CONGREGACIÓ DE L'ORATORI DE SANT FELIP NERI (1689-1854)

El 26 de març de 1689 el Dr. Martí Ballester i Bauçà, antic col·legial de la Sapiència, que havia estat rector a la vila de Santa Margalida i, més tard, de la parròquia de Santa Eulàlia de Palma, féu donació de 200 lliures i algunes cases per a fundar una congregació de l'Oratori de Sant Felip Neri. El bisbe Pere d'Alagó i de Cardona donà llicència per a la fundació el 26 d'abril de 1689. No obstant això, no va ser fins el 24 de maig de 1712 quan fou beneïda l'església, que estava situada a l'actual plaça Major, molts d'anys després de la mort de Martí Ballester (1693).

Formaren la primera comunitat el P. Gabriel Tallades, preposit, el P. Antoni Barceló, prevere, i Jaume Canyelles, clergue. Encara no havia transcorregut un any des de la fundació quan el papa Climent XI va enviar la butlla d'aprovació, datada el 27 de març de 1713. Per a consolidar la fundació, el 1717 varen venir de València, on el 1643 s'havia instaurat la primera Casa de l'Oratori de l'Estat espanyol, els pares Joan Baptista Verge i Miquel Gonzalvo.

Els nostres pares, que quasi sempre foren pocs, es dedicaren sobretot al culte a la nostra església, a la predicació senzilla (more oratoriano) de la Paraula de Déu i al ministeri de la Penitència, mitjançant el confessional i la direcció espiritual.

El 3 de maig de 1836 diferents circumstàncies polítiques feren que es decretàs la supressió civil de la Congregació, fins el 2 de desembre de 1852 en què es va restablir. El P. Francesc Frau havia quedat com a únic congregant i hagué de sostenir alguns anys, tot sol, el pes de la Comunitat.

Però les desgràcies no acabaren aquí. El 26 de juliol de 1854 la Congregació va rebre el Decret de Batlia pel qual havien d'abandonar en menys de vint-i-quatre hores la Casa i l'església, ja que al lloc s'hi havia de construir una plaça. I així, després de 142 anys des de la seva fundació, hagueren de deixar la Casa. Abans en tragueren a corre-cuita retaules, imatges, ornaments, quadres i altres objectes de valor, que quedaren dipositats en cases particulars de devots de Sant Felip. Els pares, que aleshores eren Francesc Frau, Francesc Molina i Gaspar Perelló, i els germans Martí Frau i Pere Antoni Canyelles passaren a viure a una casa del carrer Oliva (parròquia de Sant Jaume).

CONGREGACIÓ DE L'ORATORI DE SANT FELIP NERI (1855-2024)

El P. Francesc Frau havia demanat a l'Ajuntament una indemnització per l'enderrocament de la Casa i l'església. Atès que el temps passava i aquesta no arribava, el P. Frau va aconseguir que el 22 d'octubre de 1858 s'aprovàs la permuta de l'abandonat convent i l'església del Sant Esperit, anteriorment en mans dels Trinitaris. Ambdós edificis estaven en estat ruïnós: la porteria apuntalada, l'escala principal intransitable, les cel·les incomunicades i amb risc imminent d'esfondrar-se, i el refectori a punt de caure. L'església s'havia convertit en magatzem de palla i, la capella dels Dolors, totalment deteriorada, en magatzem de llenya. La capella del Diví Amor, o del Remei, servia de teatre. Malgrat tot, es va acceptar la permuta i de seguida es començaren les obres de restauració, dirigides pel polifacètic arquitecte Pere d'Alcàntara Penya. El 2 de febrer de 1859 va morir el P. Frau, i el P. Molina va quedar tot sol com a prevere.

Francesc Molina i Guardiola (1825-1906) és considerat un dels membres més destacats de l'Oratori de Mallorca i el responsable, sempre amb ànim decidit, de la restauració de la Comunitat en l'època de dificultat més gran. El 17 de maig de 1859 fou reconciliada l'antiga església del Sant Esperit, ara anomenada de Sant Felip Neri. A l'altar major es col·locà el mateix retaule que hi havia a la primitiva església, d'estil barroc i obra de l'escultor Andreu Carbonell i del pintor Miquel Pont.

Membre distingit de l'Oratori de Palma fou també el P. Joaquim Rosselló i Ferrà qui, després de quasi vint-i-sis anys d'estada a la Congregació, el 25 d'abril de 1890 es traslladà a Sant Honorat amb ànim de fer-hi vida retirada; però ben aviat fundaria la Congregació de Missioners dels Sagrats Cors de Jesús i de Maria, responsables del Monestir de la Real i del Santuari de Lluc, entre d'altres. En aquest període cal destacar també les fundacions de les Cases de Porreres (1891) i Sóller (1920) i la regència de la parròquia de Sant Pau per part de la Comunitat (1973).

Ja en ple segle xx són molts els personatges que, d'una manera o altra, han destacat en el manteniment i el desenvolupament de la Congregació i del nostre país, no només en la seva incansable tasca apostòlica sinó també pel seu compromís amb la música, la llengua i la cultura més nostrades. Durant els darrers anys cal destacar la feina realitzada pel P. Marc Vallori, que tant ha fet per a prestigiar la labor de l'Oratori.

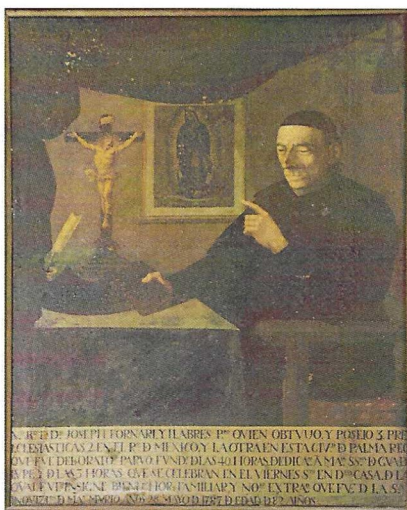
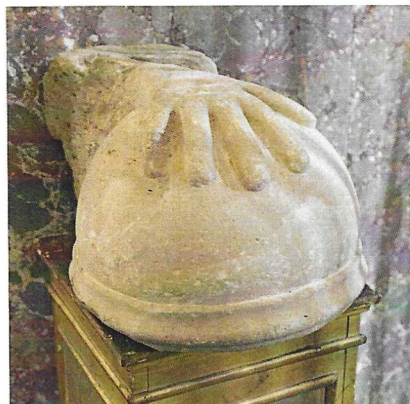
1

Pica per aigua beneïda

Sense data

Pedra

Probablement pertany a l'antic convent dels Trinitaris.

2

Mn. Josep Fornari i Llabrés

Sense data

Anònim

Oli sobre tela

Mn. Fornari introduí a Mallorca la devoció a la Mare de Déu de Guadalupe de Mèxic.

3

Mare de Déu de Guadalupe, patrona de l'Oratori Parvo

s. XVIII

Anònim

Pintura sobre fusta

Procedència: Mèxic

4

vitrina 1

Llibres de la Biblioteca de l'Oratori de Palma.

5

Crist

Sense data

Anònim

Fusta policromada

Imatge que surt en processó amb la Confraria de la Joventut Oratoriana.

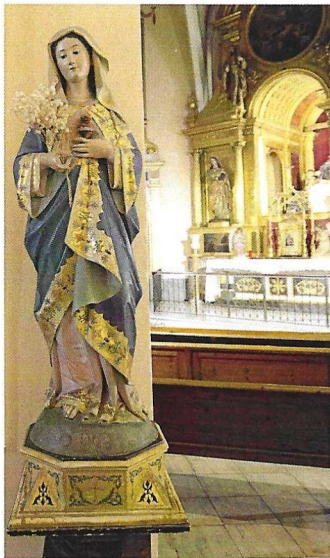
6

Immaculada

s. XIX

Anònim

Propietat del P. Francesc Molina.
S'exposava en el menjador el dia de Sant Felip Neri.

7

Crist ressuscitat

S. XIX

Anònim

Imatge que rematava la trona ubicada entre les capelles de St. Josep i Ntra. Senyora de Lourdes.

8

Corona

Sense data

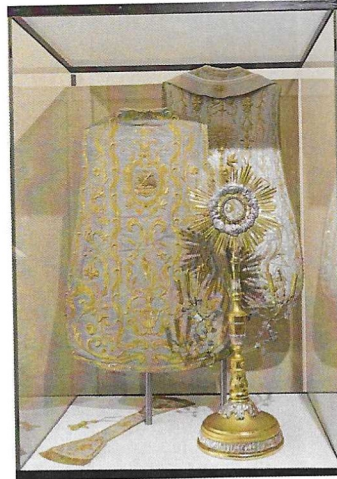
Pedra

Probablement del portal major de l'antic convent dels Trinitaris.

9

vitrina 2
Ornaments litúrgics

10

vitrina 3
Els pares fundadors

11

Pica per aigua beneïda
Sense data
Pedra
Probablement pertany a l'antic convent dels Trinitaris.

12

El niño de la Guardia
Sense data
Anònim
Fusta policromada
Probablement de l'antic convent dels Trinitaris.

13

vitrina 4

Documents de l'Arxiu de l'Oratori de Palma.

14

P. Joaquim Rosselló C.O.

Primer confessor i director espiritual de Mn. Costa i Llobera.
Fundador dels Pares Missioners del Sagrat Cor de Maria
i del Sagrat Cor de Jesús.

P. Francesc Molina C.O.

Restaurador de l'Oratori de Palma.

15

Sant Felip Neri

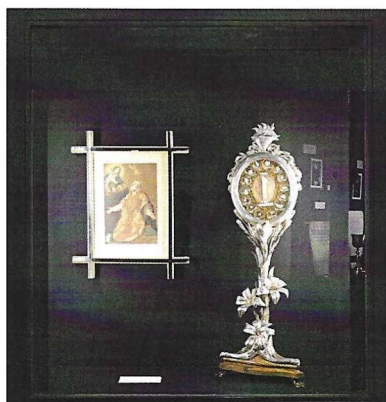
s. XX

Damià Jaume

Oli sobre tela

Donació del pintor, amic de la Casa
de l'Oratori de Palma.

Expressa la llum que Sant Felip
dona a l'Església.

16

vitrina 5

Relíquia de Sant Felip Neri

17

Capitell

Sense data

Pedra

Probablement pertany a l'antic convent dels Trinitaris.

18

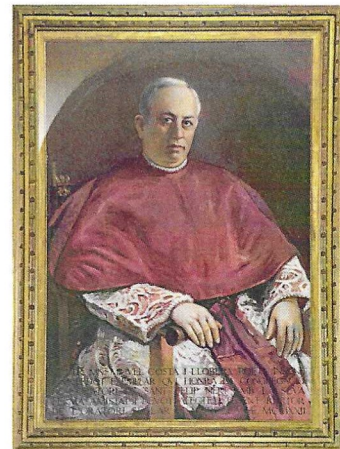
vitrina 6

Documents de l'Arxiu de l' Oratori de Palma.

19

Mn. Costa i Llobera

Oli de Ramón Nadal descobert en l'acte de celebració del I Centenari de la instal·lació dels PP. de l'Oratori a l'església del Sant Esperit (31 de maig de 1959).

20

vitrina 7

Mn. Costa i Llobera

21

Estendard de la Comunió Reparadora

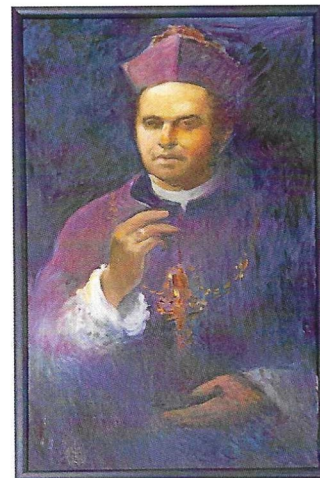
s. XIX

Porta brodat l'escut de Mallorca i el cor
de Sant Felip Neri.

22

vitrina 8

23

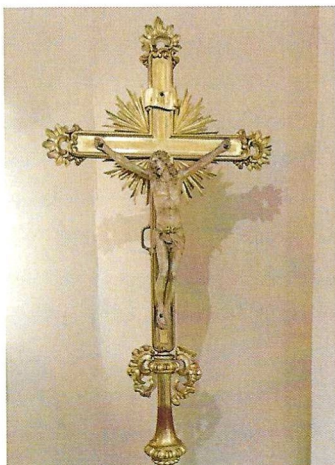
Bisbe Huix, màrtir

s. XX

Daniel Codorniu

Oli sobre tela

Donació del pintor, antic cantaire
de la Capella Oratoriana.

24

Crist crucificat

s. XX

Anònim

Fusta daurada

La imatge presideix la processó del
Sant Crist Rescatat.

25

vitrina 9

26

Estendard de l'Oratori Parvo
s. XIX

27

vitrina 10
Sant Felip Neri

28

Crist rescatat

Sense data

Anònim

Oli sobre tela

Representa al pare Joan Antoni Bello, trinitari,
comprant la imatge a l'Alger. L'escapulari de
l'ordre penja del pit del crucificat.

29

**Pendons de la Confraria
Joventut Oratoriana**
1932 i 1940

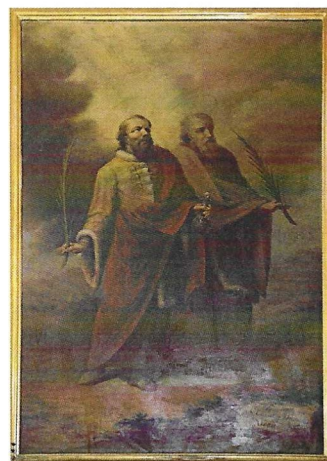

30

vitrina 11
Ornaments litúrgics

31

Sant Cosme i Sant Damià
Sense data
Anònim
Oli sobre tela

32

**Les set espases de la Mare
de Déu dels Dolors**
s. XVIII
Anònim
Oli sobre tela

CONFRARIA JOVENTUT ORATORIANA (1960-2024)

Gràcies a la dedicació d'Antonio Buades Tomàs, i de la seva Junta Directiva, i sempre amb el suport de la Congregació de l'Oratori, durant els anys 60 i 70 la Confraria va viure dies feliços de gran participació a les desfilades processionals. L'any 1986 es va cedir a la Confraria el «Pas coronat d'espines». Antigament conegut com a l'*Eccehomo*, es tracta d'una talla de l'escultor Gabriel Juan Marroig procedent de l'antiga Diputació de Balears.

Amb el pas del temps i l'esdevenir polític, amb la fi de la dictadura militar i la transició democràtica, aquesta època de bonança va donar pas a dies difícils, dins un context generalitzat a totes les confraries de Palma. Aquestes circumstàncies varen minar la força del president qui, a finals de 1984, va presentar la seva dimissió.

Així, el 7 de desembre de 1984 va ser elegit nou president Vicente Roig Aparicio, que es va mantenir en el càrrec fins als inicis de l'any 2009. Roig va intentar donar un nou enfocament a la Confraria i, després de diversos anys d'inactivitat interna, es va envoltar d'alguns confreres que l'ajudaren en la seva tasca d'impulsar l'associació. Entre aquests, destaca la figura de Jaime Riera Valverde, que va actuar de secretari fins a l'any 1997, i sobretot la labor ingent de Pedro Crespí Pizà, que en fou vicepresident fins l'any 2006, data de la seva defunció, i en qui el president va dipositar tota la seva confiança.

Des de l'any 2009 presideix la Confraria Juan José Terrassa Crespí. La seva tasca es basa en la integració i la col·laboració de la Confraria amb la Comunitat de l'Oratori. En aquest període destaquen les desfilades en processó de la imatge del *Sant Crist Rescatat*, duit a les espatles a la processó del Dilluns Sant entre els anys 1952 i 1971.

Des de l'any 2010 la Confraria du a la processó del Dilluns Sant el Sant Crist de l'Escolania. Aquesta imatge presidia la Sala de l'Escolania de Sant Felip Neri. En els temps en què l'Ofici del Divendres Sant se celebrava el matí, era la imatge que presidia l'Altar Major de l'Església. Aquesta imatge va ser restaurada l'any 2011 amb l'aportació d'un amic de la Confraria, i devot de la imatge, que ha preferit mantenir-se en l'anonimat.

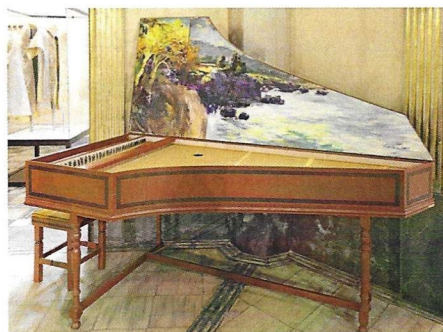
33

Clave

Interior decorat per el pintor
Daniel Codomiu.

Fet per Jaume Vidal Bucher,
luthier.

Valldemossa, 1988.

34

Columna del Ciri Pasqual

s. XIX

Fusta policromada

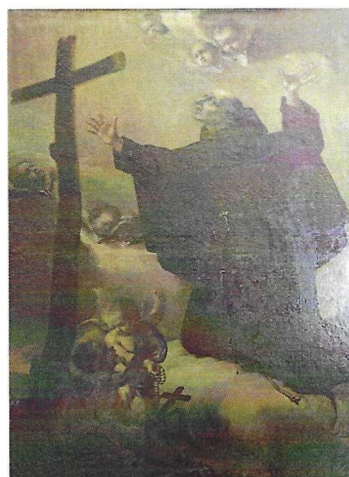
35

Sant Pere d'Alcàntara

Sense data

Anònim

Oli sobre tela

36

Ecce Homo

Sense data

Anònim

Fusta policromada

37

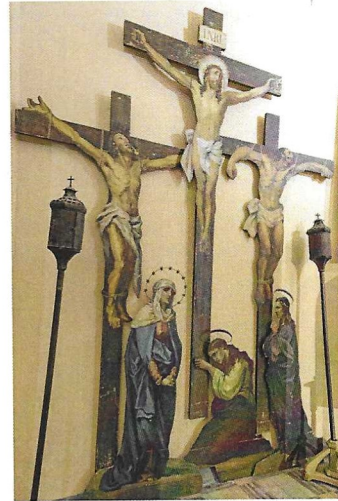
Calvari

Sense data

Anònim

Pintura sobre tela i fusta

Es col·locava a l'altar major el Divendres Sant, acompanyat dels cirials, que porten gravades escenes de la Passió.

38

Vexil·la

Sense data

Anònim

Pintura sobre tela

Bandera de tela damunt la qual van pintades o brodades les insígnies de la passió, que s'exhibeixen durant la quaresma a les esglésies i a les processons.

39

Vexil·la i àngels portant els claus i la corona d'espines

Sense data

Anònim

Pintura sobre tela

40

Ànimes del purgatori al peu del Carmel

s. XVIII-XIX

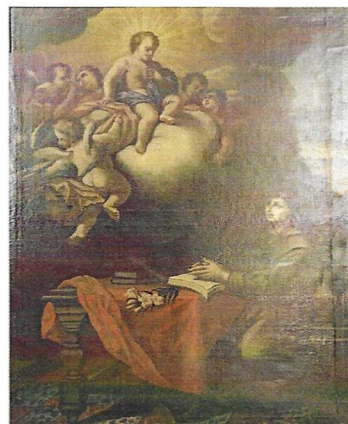
Anònim

41

Sant Antoni de Pàdua

Sense data
Anònim
Oli sobre tela

42

Jesús i Sant Joan Baptista infants

Sense data
Anònim
Oli sobre tela

43

**Frontal de l'antic altar major
amb medalló de Sant Felip Neri**

s. XVIII
Anònim
Oli sobre tela

44

vitrina 12

Ornaments Litúrgics

45

Sant Miquel

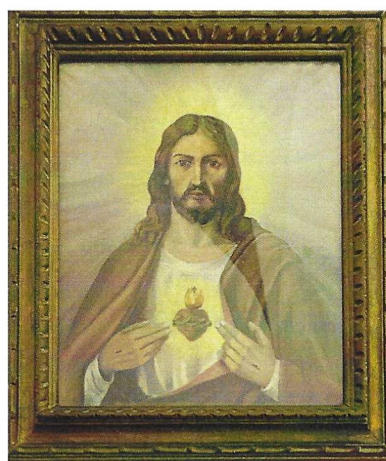
Sense data
Anònim
Oli sobre tela

46

Crist romànic

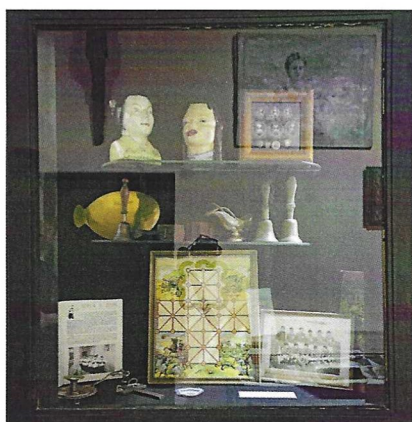
Fusta
Donació

47

Cor de Jesús

s. XX
Manuel Barrado

48

vitrina 13

Activitats Pastorals de la Congregació
de l'Oratori de Palma.

COL·LEGI SANT FELIP NERI

El 25 de novembre de 1949, el P. Reynés Pizà proposà la creació d'una escola on poguessin estudiar els cantors i els escolanets de l'església. La idea va agradar, i ja el gener de 1950 es començà amb una aula a la part superior del convent. El 5 de febrer s'inaugurà oficialment, i en fou el primer mestre Miquel Trias, de Consell. Quatre anys més tard s'acabaren les obres del nou col·legi, als terrenys del cementeri contigus a l'església, segons plànols de l'arquitecte J. Ferragut Pou i amb Ferrer Ginard com a mestre d'obres. El 10 d'octubre de 1954, el P. Joan Ginard, aleshores prepòsit, va beneir l'escola. Un any més tard ja tenia quatre aules.

El gener de 1978 es parlà de la possibilitat que els mestres del col·legi es fessin càrrec de la direcció d'aquest i pagassin a la Casa una renda mensual, i mentrestant es cuidarien de les obres que s'haguessin de fer. Finalment no hi hagué acord i la Comunitat continuà amb la titularitat del centre.

L'11 de juliol de 1990 els professors demanaren novament dur el col·legi en règim de cooperativa. Les condicions agradaren a la comunitat. Es posà fil a l'agulla i, a partir de l'1 de setembre de 1991, la Cooperativa Gorg Blau, formada per 8 socis i 3 treballadors, començà a dur tota la gestió administrativa, econòmica i educativa. Aquell any ja es va desenvolupar la I Setmana Cultural i, davant la demanda dels pares, es va adaptar un menjador escolar.

El 2012, la Cooperativa comptava amb 24 socis i 13 treballadors contractats, hi havia 365 alumnes distribuïts en ensenyament infantil, primària, secundària i un programa de qualificació professional inicial d'auxiliar de dependent de comerç; a més, hi havia escola matinera, activitats extraescolars (informàtica, anglès, dibuix, pintura, escacs...) i cursos de català per a adults.

En l'àmbit pedagògic existeix un clar compromís amb les classes socials més desfavorides i la incorporació d'alumnes amb dificultats en el seu procés d'aprenentatge, com també amb l'acolliment d'alumnes d'altres països, més d'un 50 % ho són. Tot l'esmentat anteriorment fa una escola plural, oberta, i arrelada al territori.

49

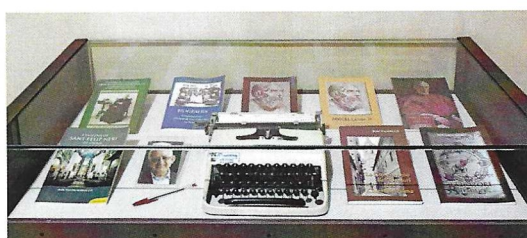
Conversió d'Edith Stein

s. XX

Damià Jaume

Oli sobre tela

Donació del pintor, amic de la Casa de l'Oratori de Palma.

50

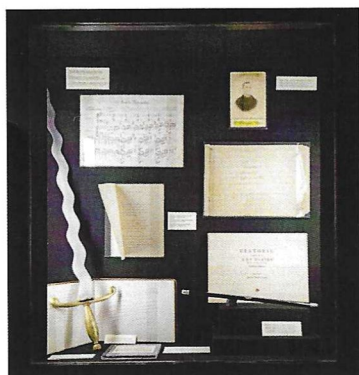
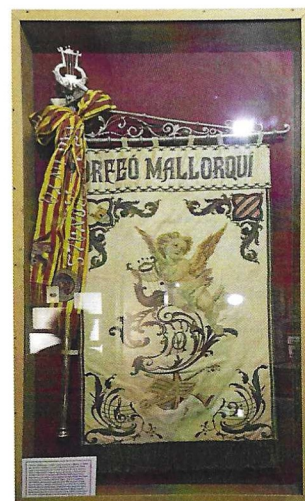
vitrina 14

Pare Marc Vallori, C.O.

51

Estendard de l'Orfeó Mallorquí

L'entitat coral fou fundada en 1899 i dissolta en 1936. L'estendard i alguns bancs de fusta, foren dipositats a la Congregació de l'Oratori i formen part del patrimoni de la Capella Oratoriana.

52

vitrina 15

Música

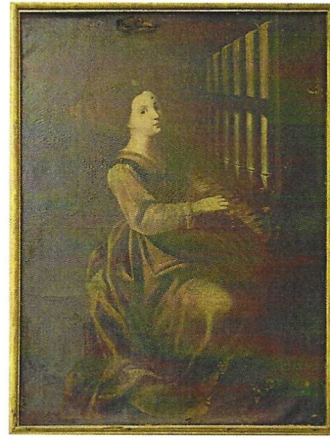
53

**Santa Cecília, patrona
de la música**

Sense data

Anònim

Oli sobre tela

54

Santa Victòria, màrtir

s. XX

Faust Morell

Oli sobre tela

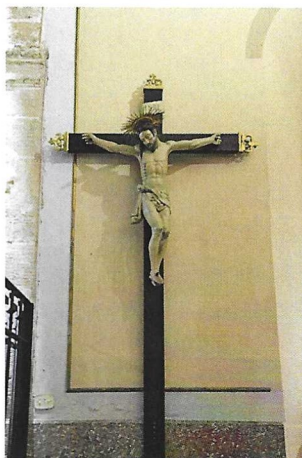
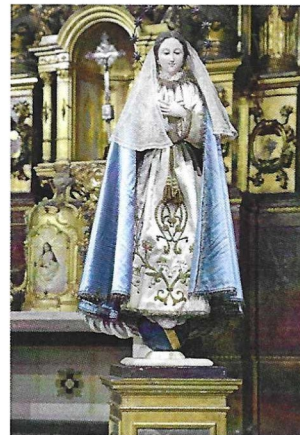
55

Immaculada

Sense data

Anònim

Porcellana de la Cartuja de Sevilla

56

**Crist crucificat de l'Escolania
de Sant Felip Neri**

Sense data

Anònim

Fusta policromada

LA MÚSICA A L'ORATORI

És conegut que Sant Felip Neri era molt amant de les belles arts, i especialment de la música. Foren amics seus Giovanni Pierluigi da Palestrina, Giovanni Animuccia, Francisco Soto de Langa, Tomás Luis de Vitoria i molts altres músics coneguts. L'esperit musical de l'Oratori ja va quedar reflectit a les primeres constitucions, on s'especificaven algunes de les funcions del prefecte de la música: avisar els cantaires, procurar que no fessin trull al cor, etc. No es permetia, però, tenir instruments musicals a les habitacions per mor que distreien de l'estudi i l'oració.

Pel que fa a la Casa de Palma, fundada el 1712, ben prest la música en fou una de les constants. Així, ja el diumenge de Carnaval de 1718, es cantà l'oratori *Verdaderos Entretenimientos*, de Miquel Suau; el 20 de març del mateix any, *La Gloria de los Santos*, de Pere Rabassa. Un any més tard s'estrenava l'*Oratorio Sacro a la Pasión de Cristo*, d'Antoni Ortells. A l'Arxiu Musical de l'Oratori es conserven aquestes i moltes altres obres musicals.

El febrer de de 1878 s'estrenà l'orgue, amb motiu de la pujada al soli pontifici del papa Lleó XIII, obra de l'enginyer Josep Barceló i el constructor Julià Munar. Però els temps canviaven i els gusts musicals també, i dels oratoris es passà a les misses solemnes de compositors consagrats com Charles Gounod (1893), Saverio Mercadante (1895), Bartomeu Torres (1895) o Giovanni Pacini (1896). Per a dur a terme aquestes actuacions se solien contractar músics i cantaires. La música del Dia de Sant Felip Neri era pagada tots els anys pel noble Felip Villalonga i Despuig. A partir de 1901 es començà a celebrar la festa de Santa Cecília, patrona de la música.

Cal destacar aquí la figura del P. Miquel Cardell Tomàs (1855-1946), nat a Lluçmajor en una família de reconeguts constructor d'orgues. Fou alumne del P. Ferragut, de Miquel Tortell (1802-1868) i de Guillem Massot (1842-1900); i esdevingué un dels organistes més reconeguts a Mallorca. El 1885 ingressà a la Congregació de l'Oratori de Palma, de la qual fou prepòsit entre 1903 i 1912. A l'Oratori, l'any 1898, fundà un cor de nins. Va escriure moltes obres religioses, entre les quals podem destacar: *Trisagi a Nostra Dona del Diví Amor* (1888), *Stabat Mater* (1895), *Himne del II Centenari de la Congregació de l'Oratori de Palma* (1912) o *El pi de Formentor*, sobre el famós poema de Costa i Llobera.

A la mort del P. Cardell, el setembre de 1946, es plantejà la necessitat de tenir un cor estable. I així, la Setmana Santa de 1947 va néixer la Capella Oratoriana, a instàncies de Mn. Joan Maria Thomàs, amb Antoni Esteva com a primer director. Un any més tard, el nin Santiago Caraballo cantà, per primera vegada a l'església, la tradicional *Sibil·la*.

LA CAPELLA ORATORIANA I EL COR PHILIPPUS NERIUS

La Capella Oratoriana fou fundada dia 1 d'abril de 1947. Està formada majoritàriament per exalumnes del Col·legi Sant Felip Neri de Palma. L'educació musical i la familiarització dels diversos estils i escoles musicals que reben els seus cantaires és un valuós complement de la seva formació humana, social i cultural.

El seu director des de l'any 1979 és Gori Marcús, alumne dels mestres Llorenç Galmés, Vicky Lumbroso i Denis Menier, i també d'Ive Wolts i Roger Calmel. També en foren directors: Antoni Esteva (1947-1954), Llorenç Galmés (1954-1959) i Miquel Miró (1959-1979).

La Capella Oratoriana ha ofert infinitat de concerts al llarg de la seva trajectòria, tant a les Illes com a moltes ciutats d'Espanya i de l'estranger. Països com França, Bèlgica, Itàlia, Alemanya, Àustria, Holanda, República Txeca, Anglaterra, Portugal, Hongria i els Estats Units han estat escenaris de les seves actuacions.

El seu repertori musical és molt ampli. Abasta des del Renaixement, passant pels grans polifonistes i mestres de la història, fins a arribar als compositors del nostre segle. De les obres interpretades amb acompanyament d'orquestra i solistes, en destaquen les següents: *la Missa de la Coronació*, de W. A. Mozart; *el Magníficat* de Baldassare Galupi; *Glòria i Credo* d'A. Vivaldi, i el *Magníficat* de Francesco Durante. Però tal volta les actuacions més significatives són les estrenes a Espanya de la famosa *Missa criolla* d'Ariel Ramírez i de *la Cantata Mundo Nuevo*, de Raúl Maldonado i Héctor Miranda, que es varen presentar amb la col·laboració del grup sud-americà *Los Calchakis*. Destaca també la interpretació íntegra del *Llibre Vermell de Montserrat* i el concert a l'Auditorium de Palma, amb l'Orquestra Simfònica de Balears «Ciutat de Palma» interpretant *l'Spatzen-Messe* de Mozart, a més de l'execució d'obres inèdites de Giovanni Pierluigi da Palestrina, Giovanni Animuccia i Francisco Soto de Langa.

El 2007 es creà el Cor Philippus Nerius format exclusivament per dones que acompanya habitualment la Capella Oratoriana en els seus concerts i ha suposat un element determinant en la recuperació de la música coral al nostre Oratori.

